

ЦЕНТРАЛНА ИЗБИРАТЕЛНА КОМИСИЯ
ОБЩЕСТВЕН СЪВЕТ

ПРОТОКОЛ

№ 57

На 5 април 2017 г. се проведе заседание на Обществения съвет към ЦИК

ПРИСЪСТВАХА: Румяна Дечева – председател (по скайп)

Европейска асоциация за защита на човешките права в България

Дончо Пачиков – зам.-председател

Българско сдружение за честни и граждански права – Национална асоциация

Надежда Гологанова – зам.-председател

Гражданска инициатива за свободни и демократични избори

Стоил Стоилов - Асоциация за реинтеграция на осъдени лица

Стефан Марков – Сдружение „Нова алтернатива“

Елена Цицелкова – Софийско гражданско сдружение

Стоил Цицелков - Европейска асоциация за защита на човешките права в България

Божидар Василев – Федерация на независимите студентски дружества

Таня Цанева – Централна изборителна комисия

Евелина Жотева – Сдружение „Памет“

Заседанието бе открито в 16.20 часа и председателствано от госпожа Надежда Гологанова – зам.-председател на Обществения съвет към ЦИК.

* * *

ПРЕДС. НАДЕЖДА ГОЛОГАНОВА: Обявявам днешното заседание за открито.

Д н е в е н р е д:

1. Обсъждане и гласуване на кандидатура на наблюдателска организация, която кандидатства за членство в Обществения съвет.

Става дума за организацията „Памет“. Господин Дончо Пачиков ще ни запознае по-подробно. Няма днес да го гласуваме, защото още не са представени официалните документи. Той ще ни запознае принципно накратко с организацията. Следващият път като се представят официалните документи тогава ще гласуваме.

ДОНЧО ПАЧИКОВ: Организацията е създадена и регистрирана в Плевенския съд през 2006 г. в обществена полза. С от тогава включени клаузи по отношение на гражданските права и политическите права, като че ли сме знаели какво ще реши ЦИК след години. Дейността е на национално и международно ниво. Заклучава се в контакти на организации свързани с граждански права и политически свободи. Тъй като така или иначе лично аз и някои от нашите членове са офицери в оставка. Част от дейността е насочена в това направление с партньорски организации от България и чужбина. Офицери от запаса, в оставка както искате го кажете. Но не може да се каже, че тази категория е част от гражданското общество, както и да го погледнем.

Лично опита, който съм натрупал с участието си в Обществения съвет от името на Националната асоциация, на БСЧИ. Този опит директно ще се прехвърли в полза и в „Памет“. Смятам, че можем да бъдем полезни.

В последните избори за нашите наблюдатели, които са шест човека, всеки един от тях е обиколил резултати от порядъка между 20 и 25 секции. Резултатите са почти готови. Аз мога да кажа по кои въпроси ще вземем отношение на срещата, която се планира за понеделник. Моето предложение беше, че може би ще е добре, който е готов с това да каже, по този въпрос ние, за да има някаква готовност.

От друга страна Надя Гологанова ще бъде съводещ с председателката на ЦИК. Аз няма да присъствам. Ева Жотева ще бъде тук. Предполагам, че няма да сте против. Тя беше наблюдател от „Памет“. Ако има възможност да въведете и да изискате спазването на времевия регламент от присъстващите от страна на правителството.

На предишното събиране представител на прокуратурата и представител на МВР заеха време за няколко изказвания, като в своите изказвания по три пъти повториха една и съща теза, практически със същите думи. Трябва да им кажем нещо много сериозно. Зависи от водещите.

В една наша организация пристигат едни представители на МВР да връчват една награда и аз ги предупредих да си носят лични карти, за да могат да влезнат. Те казва: „Ние сме МВР“. Какво като са МВР. Правилата са еднакви за всички.

ПРЕДС. НАДЕЖДА ГОЛОГАНОВА: Ева Жотева, ако иска да каже няколко думи, защото тя ще бъде представител.

ЕВА ЖОТЕВА: Имах проблеми само с една секция. Като отидох не пожелаха да ми дадат протокол. Имаше проблем с това. Държаха се арогантно и лошо.

ДОНЧО ПАЧИКОВ: С ваше разрешение да допълня. Ето протокола от тази секция, която най-накрая след мое обаждане нямаше как да не ми го дадат, защото има глоба за нарушение на Изборния кодекс 2000 лв.

Първият лист на този протокол няма час на започване на избора и на завършване. Няма часове. Няма и нанесена дата. Този протокол не е датиран. Вижте как е постъпила тази комисия. Тук имаме копие.

ПРЕДС. НАДЕЖДА ГОЛОГАНОВА: Сега да завършим първа точка. Ева Жотева е била наблюдател.

ДОНЧО ПАЧИКОВ: Искам да споделя много интересен случай. Тази комисия е записала предварително още от сутринта, че има едни колко си застъпника в един списък. В този списък пише така. Списък на организациите получили в минало време протоколи. А те го правят предварително. Те са били седем човека. Седем празни бланки на този протокол. И след това когато е дошло времето за попълване, председателката диктува от единия лист. Другите пишат. Първото е с копие. Другото е писано на ръка. Щом се повтаря по този начин информация, това предполага създаване на грешки при такова преписване. Чул не до чул, уморени в края на изборния ден 19 или 20 часа.

СТОИЛ СТОИЛОВ:

В Кюстендил съм ги виждал как раздават подпечатани протоколи и те пишат на ръка.

ДОНЧО ПАЧИКОВ: Това не е копие.

СТОИЛ СТОИЛОВ: Аз съм виждал седем оригинала със седем мокри печата как се раздават на застъпници.

ДОНЧО ПАЧИКОВ: Аз си мислех това да го направя като сигнал към ЦИК, но понеже съм сигурен, че няма да глобят с 2000 лв. няма смисъл да го правя на сигнал.

СТОИЛ СТОИЛОВ: Проблемът е, че морала на секционните избирателни комисии и дисциплината е изключително ниска и тези обучения, които се правят в продължение на час и половина нямат достатъчно мотивиращ и дисциплиниращ ефект.

ДОНЧО ПАЧИКОВ: За да завършим окончателно с „Памет“. Аз наблюдавах няколко секции в Плевен около 20 секции при което имаме адмирации към две от тях. Едната е с перфектен протокол. Но шефката на СИК е юристка. Веднага показва на всички. Отваря едни ваши материали. Едната жена, която ви предлагам ЦИК да я покани на срещата в понеделник на командировъчни разноски на ЦИК.

Втората дама не е успяла да присъства на обучителния семинар по някакви служебни причини. Какво прави? Отива на страницата на ЦИК и преминава целия обучителен момент за който говори Чаушев. Тази бюлетина е показано фиктивно действителна ли е или не е действителна. Имаш няколко опции и ако сбъркаш ти казва къде си сбъркал. Тя го е минала цялото това нещо. Аз съм записал името, ЕГН-то и т.н.

БОЖИДАР ВАСИЛЕВ: ЦИК не може да се занимава с такива неща. Секционните председатели в България са 12 000.

ДОНЧО ПАЧИКОВ: ЦИК трябва да покаже, че не само се опитва да ги обучи, а по някакви начин иска да отчете положителните моменти. Аз го предлагам за тази среща, която е в понеделник. Функциите на тази среща в понеделник както и на предишната са ограничени. Те са какво можеше да се направи

непосредствено преди изборите за подобряване, а сега е да отчетем в резултат на тези дейности какво се е случило.

БОЖИДАР ВАСИЛЕВ: Целта на тази среща не е точно какво се е случило. Целта на тази среща е да се направят конкретни предложения занапред.

ДОНЧО ПАЧИКОВ: Служебното правителство няма как да бъде фактор в последващите промени в Изборния кодекс.

По времето когато съществува парламентарната правна комисия това правителство ще е друго.

БОЖИДАР ВАСИЛЕВ: То ще го предложи на следващото.

ДОНЧО ПАЧИКОВ: Ти кога си чул следващото правителство да е чуло нещо от предишното.

ТАНЯ ЦАНЕВА: Аз адмиравам това твое предложение, но наистина мисля, че не е на тази среща местото.

ДОНЧО ПАЧИКОВ: Може на друга среща.

ТАНЯ ЦАНЕВА: Както правихме кръгла маса. Там наистина е добре. Като идея да.

ДОНЧО ПАЧИКОВ: Защо го предлагам на тази среща? Защото като мине известно време тези впечатления, които са минали започват леко да избледняват.

Предлагам да приключим с първа точка.

НАДЕЖДА ГОЛОГАНОВА: Приключваме. Гласуването по първа точка ще бъде следващия път.

Втората точка сега ли да я гледаме или да я отложим за следващия път?

Обсъждане и взимане на решение по предложение за провеждане на срещи. Консултации с политически партии за обсъждане обученията на членовете на СИК – възможни перспективи и решения.

Това е предложение на Дончо Пачиков и сега накратко да каже. А по-подробно да го обсъдим другия път, за да може сега да се съсредоточим върху срещата в понеделник.

ДОНЧО ПАЧИКОВ: Става въпрос за следното нещо. Членовете на СИК правилно или неправилно и на РИК се предлагат от политическите партии.

Второ, сегашното състояние и бъдещите промени на Изборния кодекс, които ще има задължително, всички са съгласни, че ще променят нещо, те ще зависят наново от политическите партии, които имат вече представители в новия действащ парламент. По тези две точки мисля, че никой не спори.

Не се очертава в съвсем скоро време да има абсолютно професионална изборна администрация. Законът може да бъде променен, но няма да бъде променен скоро. Ако успеем да се разберем с политическите партии, защото те определят кои са. Да си въведат вътрешен ред и т.н. Да могат да са 10 процента повече от евентуално необходимите с цел да попълнят с резерви, ако нещо стане и т.н. Ако в последния момент се наложи смяна с човека. По примера на тази дама, аз затова искам по някакъв начин да бъде уважена. Да преминат един бърз он лайн курс. Ако трябва да се обадят за бързи консултации. Трябва да се разберем с политическите партии. Аз в момента съм пуснал две питання към ГЕРБ и БСП, защото те са най-големите. Третата страна би следвало да бъде патриотите, защото те са трета сила. А другите като видят големите ще дойдат сами. Трябва да го направи Обществения съвет. Според мен не отива ЦИК да го прави. А на нас това ни е без проблеми, защото ние сме гражданско общество, а те са част от гражданите, въпреки, че са в еди какво си положение и функция в определен момент. Дори говорих с Божидар дали не може да помогне с

определени партийни групировки. Според нас какво ни трябва от тези групи. Председателите едва ли биха могли да отделя такова време. Но те в такива случаи винаги могат да излъчат упълномощен човек или двама, които да имат правомощията да обсъждат тези въпроси. След това да си ги потвърдят в партийните централи.

От друга страна съм сигурен, че успешно може да използваме натиск от медиите, дотолкова доколкото, ако това предложение го приемем и определена партия не се съгласи. Тоест тя няма положително отношение към възможни честни избори. Цялата идея е да го направим фактор, а не всеки път да не е фактор. Това е предложението накратко. Аз го разказах разхвърлено, тъй като отдавна го мисля и сигурно проявих и емоция. Мисля, че сте ме разбрали.

БОЖИДАР ВАСИЛЕВ: Резервите, които ги дават партиите получават ли се? Има ли задължение по закона да се обучават.

ТАНЯ ЦАНЕВА: Не.

ПРЕДС. НАДЕЖДА ГОЛОГАНОВА: Даже и комисиите нямат задължение да се обучават.

ТАНЯ ЦАНЕВА: Районните изборителни комисии трябва да обучават секционните.

ПРЕДС. НАДЕЖДА ГОЛОГАНОВА: СИК-овете не са задължени да присъстват на обучението за членовете на СИК и по никакъв начин никой не ги санкционира, ако не присъстват.

БОЖИДАР ВАСИЛЕВ: Партията дори в деня на избора може да сменя членовете си.

ДОНЧО ПАЧИКОВ: Сменят ги. Дори ги бяха сменили някъде над 50 процента.

БОЖИДАР ВАСИЛЕВ: Въпросът е закона задължава ли ги, че те трябва да сменят само предварително посочени резерви или може някой да не е в резервите и да бъде вкаран в комисия?

ТАНЯ ЦАНЕВА: Може и да не е в резервите. Не всички политически субекти, партии или коалиции дават резерви.

БОЖИДАР ВАСИЛЕВ: Не са задължени по смисъла на закона.

ТАНЯ ЦАНЕВА: Не са задължени за резерви. Резервите са желателни.

БОЖИДАР ВАСИЛЕВ: И да допълня. Има здравословен проблем член на секционна комисия и трябва да бъде заменен. Но новия не е обучен. Самият закон разрешава да не бъдат обучени членовете. Ние трябва да търсим промяна в закона. Трябва да има Парламент, който да има волята и да ограничи правата на политическите партии. Как тези хора сами ще вземат решение да ограничат собствените си права.

ТАНЯ ЦАНЕВА: ЦИК взе такова свое решение. То е протоколно. С това решение вече втори избори не разрешаваме смяна в изборния ден. РИК в тези избори излиза с решение и сменя. Защото те без решение не могат да ги сменят. Когато имаме обжалване от лицето, защото ние по друг начин не може да го разберем това, ние се произнасяме като решението на РИК го връщаме. Не го приемаме. Връщаме този член, който е бил до изборния ден, които са приемали материали, били са обучени и т.н. Така че вървим с някакви стъпки. Разширяваме така да се каже, прилагането на закона.

БОЖИДАР ВАСИЛЕВ: Реакции от партиите имате ли?

ТАНЯ ЦАНЕВА: Не, не сме имали драстични реакции от партиите. Не е резонно да сменяш в изборния ден. Те са били от 6

часа сутринта и в 10 часа примерно ги сменяш. В изборния ден ние не разрешаваме да се сменят членове на секционни избирателни комисии.

БОЖИДАР ВАСИЛЕВ: Могат ли да ги разместват от комисия в комисия?

ТАНЯ ЦАНЕВА: Не е имало такива случаи. Няма е такива искания. Такива жалби не е имало.

БОЖИДАР ВАСИЛЕВ: Те ги разместват. И БСП го направиха и ДПС го направиха, и ГЕРБ го направиха.

ТАНЯ ЦАНЕВА: Не знам за изборния ден. Ние не сме имали такива жалби. Дайте сигнали като ги разменят, за да може да реагираме.

БОЖИДАР ВАСИЛЕВ: То не е противозаконно.

ТАНЯ ЦАНЕВА: За да ги разменят трябва да има решение на съответната РИК и това решение трябва да е мотивирано.

БОЖИДАР ВАСИЛЕВ: Това се случва. Закона ограничава ли ги?

ТАНЯ ЦАНЕВА: Няма конкретика в това отношение в Изборния кодекс. Не мисля, че това е проблем.

БОЖИДАР ВАСИЛЕВ: Този член, който е сменен не е обучен.

ТАНЯ ЦАНЕВА: Как да не е обучен. Нали е сменен. Нали е бил член на друга секционна комисия. Две са хипотезите, за които говориш. Едната когато ги сменят от една в друга, в което те са вече обучени. А другия когато предлагат нови членове, които не са обучени.

ПРЕДС. НАДЕЖДА ГОЛОГАНОВА: За обучението на СИК-овете имаме някакви предложения, които ще си ги формулираме и

ще се опитаме в понеделник някои от тях да изложим. По-нататък, ако има кръгла маса там вече по-подробно ще ги гледаме.

ТАНЯ ЦАНЕВА: Този въпрос иска по-широко обсъждане.

ПРЕДС. НАДЕЖДА ГОЛОГАНОВА: По предложението на Дончо Пачиков за консултации с партиите. Тук има един въпрос, който тъй като не съм юрист не съм сигурна. Общественият съвет като орган дали е подходящо да се занимава с това нещо или като група организации неправителствени?

ДОНЧО ПАЧИКОВ: Има два варианта. Или като Обществен съвет или като отделни организации. И като минем на второто няма кой да ни упрекне.

ПРЕДС. НАДЕЖДА ГОЛОГАНОВА: Предлагам да си помислим до следващия път. Следващият път да го гласуваме дали ще правим това нещо и под каква форма. Да започнем някакви конкретни действия.

Тъй като това не е належащо сега в близките дни, да преминем към трета точка, която в първоначалния вариант беше да си продължим обсъжданията за наблюдението от изборния ден. Тъй като междуременно получихме писмо от Централната изборителна комисия за среща в понеделник е хубаво да ги комбинираме двете неща и да си поговорим за понеделник какво и как ще направим.

СТОИЛ ЦИЦЕЛКОВ: Имам процедурно предложение да включим Румяна Дечева по скайп.

РУМЯНА ДЕЧЕВА: Може ли да предложи нещо. Първо да информирам за полученото вчера писмо от Централната изборителна комисия адресирано до премиер министъра, вицепремиера, министъра на вътрешните работи за насрочване на среща за обсъждане на предложените законодателни промени. В тази връзка много ми се иска за тази среща, на която за съжаление няма да мога

да присъствам, да предложим не много детайлно предложение. Но да бъде ясно като точки с мотивировка. Защото, ако успеем да убедим отиващия си кабинет, че това е нещо, което те в резултат и на собствената си работа могат да предложат на законодателя, на това може да бъде погледнато по-сериозно, отколкото предложение направено само от Обществения съвет. И в тази връзка аз съм готова да предложа няколко теми и няколко точки, които ще изпратя. За съжаление ще бъдат написани на латиница, тъй като тук няма кирилица. Ще разчитам някой да ги приведе в разбираем език.

СТОИЛ ЦИЦЕЛКОВ: Обещавам да го направим.

РУМЯНА ДЕЧЕВА: Из между идеите, които искам да предложа на Обществения съвет като нещо около, което да се обединим да бъдат следните неща. Аз гледам в пресата в момента отново много се спекулира с българите в чужбина. Единственият начин това нещо да се спре по мое лично впечатление е с определение на район чужбина, което би значило въвеждане на уседналост в страната.

СТОИЛ СТОИЛОВ: Проектът за уседналост са го изтеглили и са уволнили директора на дирекцията, който го е сложил.

РУМЯНА ДЕЧЕВА: Много поздрави от Лаура Богдан. Ние трябва да сме напълно на ясно, че предлагайки район чужбина това автоматично ще изисква някаква форма на регулиране на признака уседналост. Защото няма да има друг начин, по който да се предложи кой да бъде записван. Само онези които решат, че са в чужбина трябва да бъдат вкарани там или всички онези, които може и да са загубили даже и българско гражданство по причина, че са били родени в България, въпреки че нямат повече лични български документи, продължават да бъдат в списъците.

Едната от темите и много ми се иска тази тема да бъде обсъждана с Иван Гетов е списъците. И то списъците в смисъл изчистване с всеки регистриран, там където наистина живее, което е сериозна промяна в сега съществуващото законодателство.

Втората точка, която аз искам да предложа е машинното гласуване. Ако все още се мисли по темата машинно гласуване, да се има предвид факта, че просто въвеждане на машини в избирателни секции с толкова много хора, без да е изчистена идеята с новите електронни документи, които ще дадат възможност за биометрично разпознаване на гласоподавателите, няма кой знае какъв смисъл. Но в този смисъл може ние да предложим да имаме ясна визия на политическите сили, на който друг да се ангажира да дискутира това с нас. За това, че машините предлагат много по-малко хора да бъдат ангажирани в този процес, там където се използват. Не се налага 1000 избиратели да бъдат обособени в секция, тъй като една машина може да обслужи значително повече хора, особено ако има електронна идентификация и пръстова на избирателите, което автоматично отхвърля възможността някой да гласува с документи на друг човек където и да било. Със спестените пари на много членове на избирателни комисии могат да бъдат вложени. Когато се гледа цената на машините и гласовете това нещо да се има предвид.

СТОИЛ ЦИЦЕЛКОВ: Има реплика от господин Стоилов за пръстовата идентификация и за това колко е сложна и не практична.

СТОИЛ СТОИЛОВ: Руми знае в Нигерия коефициента за пръстовата разпознаваемост беше под 7 процента.

ПРЕДС. НАДЕЖДА ГОЛОГАНОВА: Съдът след като обяви за противозаконно и противоконституционно пръстовия отпечатък за здравните заведения би трябвало по същия начин и това да е така.

РУМЯНА ДЕЧЕВА: Това е съвсем друго. Тези машини, които познаваме от Нигерия не са машините, за които става дума.

В контекста на България става дума за това, че има едно решение за нов тип лична карта.

СТОИЛ СТОИЛОВ: Нов тип лична карта, в която пръстовия отпечатък ще бъде елемент от разпознаемостта.

РУМЯНА ДЕЧЕВА: С което ще се занимава и Агенцията за електронно управление, които да бъдат свързани с електронен подпис. Това задължително ще бъде въведено и във връзка с електронното гласуване. Доколкото знам в момента тази Агенция съвместно с ЦИК разработва проект. Така че това трябва да се познава по-добре, за да знаем ние накъде вървят нещата.

Ние според мен трябва да предложим в отделна точка или даже в отделен документ състоянието с електронното и с машинното гласуване и да изложим онези всичките въпроси, които до момента докато не бъдат решени поставят и машинното гласуване в абсолютен вакуум в безсмисленост до известна степен, извън този експеримент от 500, който се провежда вече няколко пъти.

Това са двете теми, които ми се струва, че изискват по-сериозно решение.

Що се отнася до точката, която е предложена от Надя Гологанова за обучението на секционните избирателни комисии то съществува като решение. Даже обучителното звено съществува. Според мен липсва някаква политическа воля това нещо да се случи и тези хора да станат наистина сертифицирани и да знаем кои са.

СТОИЛ ЦИЦЕЛКОВ: Приемаме коментарите. Ще ги обсъдим.

ПРЕДС. НАДЕЖДА ГОЛОГАНОВА: Според мен имаме няколко неща да обсъдим.

Първото е присъстващи от наша страна. Дали ще каним други неправителствени организации , както миналия път бяхме поканили „Прозрачност без граници и от ОССЕ имаше хора.

СТОИЛ СТОИЛОВ: Аз предлагам да поканим „Прозрачност без граници“, защото те са сериозна организации с традиции. Пишат доклади, имат мрежа и методика за наблюдение.

ТАНЯ ЦАНЕВА: Те бяха в Обществения съвет и излязоха.

ДОНЧО ПАЧИКОВ: Ако поканим външни според мен също трябва да помолиш по някакъв начин да спазват времевата рамка. Защото аз съм забелязал, тези които са извън нас, но те като дойдат искат да направят огромно впечатление и да използват публиката и т.н. Задават се въпроси, на които не им е мястото там.

СТОИЛ СТОИЛОВ: Този формат на среща един час, от които 10 минути ще се отнемат за откриване и закриване и по пет минути на държавните чиновници да кажат какво са направили е безсмислен. Когато се говори за нещо трябва да се постави проблема, да се обясни.

ПРЕДС. НАДЕЖДА ГОЛОГАНОВА: Да се върнем към срещата за понеделник.

Велко Милоев, който в момента отсъства, чухме се по телефона и той каза, че ще присъства и би могъл да говори за обучителен портал, за тези обучителни материали, новите неща, които са направили.

ДОНЧО ПАЧИКОВ: Ние сме подготвили две изказвания. Едното е във връзка с напредъка на МВР. Два пъти повече сигнали са получени. Второ, в нашия край има един продаван на гласове вкаран в затвор. От МВР бяха обещали да направят малък плакат с логото на МВР и прокуратурата, където да обявят телефони за контакт с тях.

СТОИЛ СТОИЛОВ: Имаше го пред всяка изборна секция.

ПРЕДС. НАДЕЖДА ГОЛОГАНОВА: При тези при които аз бях го нямаше.

ДОНЧО ПАЧИКОВ: В Плевен в нито една секция го нямаше. Наистина имаше съобщение с телефоните, които бяха напечатани на обикновен лист без логото. Примерната бюлетина и маса неща в информационното табло и едно листче, на което има телефони. Въпреки всичко имаме напредък в два пъти повече сигнали.

ЦИК е длъжник на наблюдателите дотолкова доколкото в инструкцията, която е към РИК за наблюдателите има отделени два реда, в които пише, наблюдателите имат право да наблюдават. Независимо от това ЦИК има едно решение от 31.01.2017 г., където са засегнати правата и задълженията на наблюдателите и където всичко е толкова подробно разписано, за което СИК и РИК не е чувал. Предложението към ЦИК е в следващите избори или да обедини двата документа или примерно, там където е за наблюдателите да направи препратка директно към решението, за което става въпрос.

Аз където влезнах всички видове председатели се нахвърлиха върху мен да ме вписват в листа, в протокола получили еди какво си. Навсякъде ми се налагаше да обяснявам, че наблюдателят е една друга категория, която не е застъпник. Застъпниците са свързан с определена секция и са там целия ден. А наблюдателя откъде ще вземе протокол, той няма как да знае.

ТАНЯ ЦАНЕВА: Това не е, че си взел протокола. Те си имат книга, в която записват кои присъстват в изборното помещение. И това че наблюдателя само е влезнал дори и за пет минути, той също се вписва.

ДОНЧО ПАЧИКОВ: Такава книга не сме видели.

ТАНЯ ЦАНЕВА: Може да не е във вид на книга. Така се нарича книга. Записват се присъстващите, а не вечерта на кого е дадено.

ДНЧО ПАЧИКОВ: Има един образец № 52, който казва така: Списъкът на организациите получили протоколи от и т.н. Първо е минало време. Според мен това би следвало фактологически да се прави последния момент, защото е в минало време. Трябва да съм получил и тогава ме вписват. Те го правят по-рано, за да може организационно да си приготвят нещата. Но наблюдателя не знае най-накрая откъде ще вземе протокола, защото не се знае къде ще бъде. Ако се впише навсякъде и те направят по един протокол, каква е ползата. Правят един протокол в повече, а ти дори няма да го вземеш. Наблюдателят се вписва в този образец 52 само там, където ще получи, според мен. Никой не ни е показвал книга.

ЕЛЕНА ЦИЦЕЛКОВА: Моя опит специално от последните наблюдения, няма да се връщам по-назад в историята, първо навсякъде бяха безкрайно враждебни, защо не съм отишла с отварянето на секцията още в 7 часа сутринта.

Вторият въпрос беше ще искате ли протокол. Колкото пъти съм казвала не искам протокол, толкова пъти никъде не са ме записали, че съм отишла.

БОЖИДАР ВАСИЛЕВ: Това е защото закона казва, че наблюдателя има право в една секция да бъде.

ПРЕДС. НАДЕЖДА ГОЛОГАНОВА: Няма такова нещо.

ТАНЯ ЦАНЕВА: Това е за следващите методически указания, които са за секционните комисии да се разработи този въпрос.

ПРЕДС. НАДЕЖДА ГОЛОГАНОВА: Връщаме се на темата за понеделник. Някой друг има ли идея какво да се каже в понеделник.

СТОИЛ СТОИЛОВ: Аз предлагам в понеделник тези, които ще говорят да се издигнат малко по-високо и да погледнем нещата в по-обобщена картина. В една секция записали, в друга незаписали. Трябва да формулираме някакъв извод.

Единият извод и препоръка би могъл да бъде застъпниците, наблюдателите да бъдат включвани в обученията, които правят районните изборителни комисии, за да може информацията за изборния процес, която достига до секционните изборителни комисии да бъде същата, която достига до наблюдатели и застъпници.

Втората препоръка е, тъй като се натъкнахме, че този обучителен портал, за който ви поздравяват. Сетих се за г-н Чаушев, който каза, може да дръпнеш коня до реката, но не можеш да го накараш да пие. Тези обучения да се разширят по време. Аз така бих формулирал въпроса. И тези обучителни материали, които ЦИК са направили да се прожектират пред тази аудитория в контролирана среда на обучението. От всичките секции, които посетих нямаше нито един, който е влизал в обучителния портал на СИК. Защо го правят тогава тези хора тук. И това са председатели млади хора по на 30 – 35 години.

Обучението, което посетих във Възраждане 30 минути бяха отделени за специфично изборната материя методика и останалите 30 – 35 минути бяха отделени на маршрутките, заплатите, пожарникаря и полиция. Това е проблем. Обучителите, които са там освен прочитане на методиката трябва да работят и по мотивацията и морала на секционните изборителни комисии, обяснявайки, защо

едно нещо е така, а не иначе и т.н. Замените на комисии, трябва да се търси законово решение, че тези замени на членове на комисии, които на някои места са стигали до 50 процента, да бъдат рязко ограничени. На самите партии трябва със закон да се наложи ценз минимум средно образование. Аз съм го предлагал на Правна комисия. Не може в България да няма 100 000 души със средно образование. Ако трябва ще дойдат от общинския център и ще отидат по селата, за да може изборния процес да предизвиква доверие със самите хора, които го правят.

Говори български език, но не може да се подпише. И по всяка вероятност ще стават все повече.

БОЖИДАР ВАСИЛЕВ: Има протоколно решение на изборите да не правят замени, но ги правят.

СТОИЛ СТОИЛОВ: Трябва законово да се реши този въпрос.

ТАНЯ ЦАНЕВА: Нашите протоколни решения са принципни.

БОЖИДАР ВАСИЛЕВ: Партиите не могат да реагират.

ТАНЯ ЦАНЕВА: Могат да ги обжалват.

СТОИЛ СТОИЛОВ: В последната Правна комисия вашите хора като бяха, като спорихме с Димитър Лазаров за евентуалния ценз за секционните избирателни комисии и идеи да има някой с отпаднала съдимост и т.н. Имаше напрежение по този въпрос. Вашите хора бяха пасивни. Вие трябва да кажете на Правна комисия, че ние не може да работим с неграмотни. Искаме ги със средно образование.

ПРЕДС. НАДЕЖДА ГОЛОГАНОВА: Ние имаме такива предложения в доклада на ОС. Въпросът е искаш ли в понеделник да поемеш тази тема за СИК.

ДОНЧО ПАЧИКОВ: ЦИК има период на задействане около две години. Ние от две години говорим за този обучителен портал и той вече е факт. Това за което не може да ги упрекнем в момента, че те го направиха пет дни преди самите избори. Хората не знаеха, че го има, членовете на СИК, а да стигне до всеки един нямаше време. Предполагам, че в следващите избори ще има сериозен ефект.

Второ, по отношение на ценза на СИК. Без малко две години, съвсем късо време остава. И да заемат, както казваш, по-категорична позиция.

ПРЕДС. НАДЕЖДА ГОЛОГАНОВА: Други идеи за понеделник? Какви теми считаме за важни да се повдигнат?

БОЖИДАР ВАСИЛЕВ: Това което каза Стоилов това има смисъл, защото това е инициране към промяна в изборното законодателство.

ДОНЧО ПАЧИКОВ: Аз предлагам тези, които ще се изказват от нестопански организации да си запишеш предварително тематично, за да няма съмнение, което ще загуби допълнително време. Всеки да изпрати горе долу какво ще каже. В половин страница да изпрати. Аз мисля, че това би могло да оптимизира времето.

ПРЕДС. НАДЕЖДА ГОЛОГАНОВА: Това предложение е разумно.

Доколкото разбирам, тази работна среща в случая се организира по-неформално. В смисъл няма такъв ред на изказвания, на теми.

БОЖИДАР ВАСИЛЕВ: Госпожа Алексиева ще председателства срещата.

ПРЕДС. НАДЕЖДА ГОЛОГАНОВА: Предлагам Стоил Цицелков да поеме от Румяна Дечева нещата, които ще изпрати, тъй

като тя няма да присъства лично. За чужбина свързано със списъците може и някой друг да го поеме.

ЕЛЕНА ЦИЦЕЛКОВА: Аз бих го поела, като човек живял дълго време в чужбина.

СТОИЛ СТОИЛОВ: Ще трябва да се изградят постоянни консулски списъци на българите живеещи в чужбина, ако се запази правото за гласуване. Консулските списъци да бъдат извадени от списъка в страната. Това нещо е повтаряно поне шест години на най-различни форуми и в това число и в Правна комисия при последните промени на Изборния кодекс. ДПС не иска. Сега няма да иска и „Да България“, защото получи много добри резултати в така наречената българска градска интелигенция живееща в Лондон и в Брюксел.

ЕЛЕНА ЦИЦЕЛКОВА: Не е само това проблема. Когато живееш в чужбина те задължават да имаш адрес и в държавата. И от там нататък по дифолт си и в списъка в държавата.

СТОИЛ ЦИЦЕЛКОВ: По подразбиране на български.

СТОИЛ СТОИЛОВ: Ако се направят консулски избирателни списъци достатъчно рано и се извадят хората, ще има два избирателни списъка, в които човек ще фигурира на едно място. Това което искаше Димитър Димитров да се направят избирателни списъци по настоящ адрес, тъй като един човек физически може да бъде само на едно място.

ПРЕДС. НАДЕЖДА ГОЛОГАНОВА: Може да го повдигнем този въпрос. Ще преценим според обстановката.

Кой ще присъства? Ева Жотева ще присъства. Предлагам да се съберем по-рано примерно към 10.00 часа. Тодор Гунчев, Стоил Цицелков ще присъстват.

СТОИЛ СТОИЛОВ: Аз ще се опитам да присъствам.

ПРЕДС. НАДЕЖДА ГОЛОГАНОВА: Аз ще пусна тази вечер някакъв първоначален списък и ще помоля да се дописваме до утре по някое време.

Всеки, ако иска да напише по няколко изречения като идеи, за да знаем по коя тема се изказва и какво иска да каже.

В понеделник, ако може един час по-рано тук да се срещнем в 10.00 часа, за да се опитаме да уточним нещата. Хубаво е да бъдат представени организациите, ако трябва със заместници защото Румяна Дечева ще отсъства, Дончо Пачиков ще отсъства. Стефан Марков и Божидар Василев ще отсъстват. На „Прозрачност без граници“ ще се обадя.

СТОИЛ СТИЛОВ: „Прозрачност без граници“ да дойдат. Те имат и памет какво е станало преди.

ПРЕДС. НАДЕЖДА ГОЛОГАНОВА:

Закривам заседанието.

(Закрито в 17,15 м.)

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

Румяна Дечева

Стенограф:

Силвия Михайлова